

جبار باغچه بان

آموزش زبان فارسی
زمینه ها و دستاوردها

دکتر علی اصغر کاکو جویباری
(دانشیار روان شناسی دانشگاه پیام نور)

ویراستار: منصوره یزدانی

سرشناسه: کاکو جویباری، علی اصغر، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور: جبار باغچه‌بان: آموزش زبان فارسی، زمینه‌ها و دستاوردها/ اصغر کاکو جویباری؛ ویراستار منصوره یزدانی.
مشخصات نشر: تهران: دانژه، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری: ۱۹۲ ص؛ ۵/۹ × ۵/۱۹ س.م.
فروست: مجموعه ۱۲۰ جلدی بزرگان روان‌شناسی و تعلیم و تربیت: [ج] ۳۰.
شابک: ۶-۱۶۴-۲۵۰-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
موضوع: باغچه‌بان، جبار، ۱۲۶۴ - ۱۳۴۵.
موضوع: روانکاوان
موضوع: Psychoanalysts
موضوع: مربیان
موضوع: Educators
موضوع: معلمان ناشنویان - ایران
موضوع: Teachers of the deaf - Iran
شناسه افزوده: بی‌بی، ه.، صوره، ۱۳۴۴ - ویراستار
شناسه افزوده: مجموعه ۱۲۰ جلدی بزرگان روان‌شناسی و تعلیم و تربیت: [ج] ۳۰.
رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ ب۰۹ ج. ۳۰ / ۱۱۳۳۰
رده بندی دیویی: ۱۵۰/۹۵۰۹۲۲
شماره کتابشناسی ملی: ۴۰۱۶۴۰۳

عنوان: جبار باغچه‌بان
تألیف: دکتر علی اصغر کاکو جویباری
ویراستار: منصوره یزدانی
صفحه آرا: فرزانه هاشملو
مدیر تولید: داریوش سازمند
ناشر: دانژه
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: طیف نگار
شمارگان: ۱۰۰ نسخه قطع: پالتویی
نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶
شابک: ۶-۱۶۴-۲۵۰-۶۰۰-۹۷۸

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست

۹	سخن ناشر
۱۱	مقدمه
۱۲	فصل اول: زندگی نامه‌ی جبار باغچه‌بان
۱۵	دوران کودکی
۱۷	دوران جوانی
۲۰	نبرد بیماری و مرگ
۲۳	آموزش زبان در دوران جوانی
۲۵	آموزگاری و تدریس
۲۹	آغاز آموزش به دانش‌آموزان
۲۹	تأسیس کودکان در سیراز
۳۰	تأسیس اولین دبستان ناشنوایان در تهران
۳۴	ویژگی‌های شخصیتی باغچه‌بان
۳۷	فصل دوم: زمینه‌ها و دیدگاه‌های جبار باغچه‌بان
۳۹	دیدگاه باغچه‌بان درباره تعلیم و تربیت
۴۴	دیدگاه باغچه‌بان درباره زبان آموزی
۴۷	دیدگاه باغچه‌بان درباره اصول آموزشی
۵۱	دیدگاه باغچه‌بان درباره معلم
۵۵	فصل سوم: آموزش زبان شفاهی به ناشنوایان
۵۷	زبان آموزی مقدم بر سواد آموزی
۵۹	لب‌خوانی
۶۱	قواعد تعلیم تلفظ
۶۶	صنعت سخن سازی
۷۱	روش‌های آموزش به ناشنوایان
۷۳	الفبای گویا

۸۵	اصول گفتار آموزی
۸۷	کلید زبان شفاهی
۹۹	تربیت حواس
۱۰۷	فصل چهارم: آموزش خواندن و نوشتن
۱۰۹	نقشه بند حروف الفبا
۱۱۰	بسم الله
۱۱۵	آموزش خواندن و نوشتن
۱۳۳	فصل پنجم: د. سائوردهای آموزش زبان فارسی
۱۳۵	لوح آمادگی
۱۳۸	آموزش بر اساس دنیای کودک
۱۳۸	عینی سازی و مصور سازی آموزش
۱۳۹	یادگیری معنی دار
۱۴۱	خود یادگیری
۱۴۲	ارتقای کیفی میزان سواد
۱۴۴	عملکرد تاریخی سواد آموزی
۱۴۷	فصل ششم: ابتکارات در آموزش به ناشنوایان
۱۴۹	آموزش حساب
۱۵۳	ادبیات کودکان
۱۶۱	ابتکار زمینه آموزش ناشنوایان
۱۶۵	فصل هفتم: خاطرات دوستان و همراهان جبار باغچه بان
۱۶۷	زمینه باغچه بان
۱۶۹	احمد آرام
۱۷۰	رضا قلی شهیدی
۱۷۳	لیلا گلشنی
۱۷۷	پیوست ها
۱۸۵	فهرست منابع
۱۸۷	نام نما
۱۸۹	موضوع نما

سخن ناشر

جان چه باشد در خبر جز آزمون هر که را افزون خبر، جانش فزون
جان ما از جان حیوان بیشتر از چه؟ از آن کو فزون دارد خبر

مطالعه زندگی، تفکر و دیدگاه بزرگان علم، بویژه بزرگان علوم رفتاری و تعلیم و تربیت که عمر خود را در توصیف و تبیین ذهن و دل آدمیان صرف کرده‌اند، هم دلیلی است و هم چالش‌انگیز و تناقض‌آمیز. سفری است از «خویشتن» به ژرفای ناشناخته و همواره در جست‌وجوی «خود» و «تو». توصیف نموده، تصویر هست‌ها و جلوه نیلوفرانه رفتار و تبیین و تفسیر، گمانه‌زنی در علل و اسباب و چگونگی برآمدن این زیبایی از لجر راز است.

پیرون همه ادب این دیالکتیک جاری را آموخته‌اند که از بطنِ ظلمت، آب زندگانی می‌جوشد و به عقل و حیانی دریافته‌اند که خلیفه حق از گل گندیده و به نفع او، رفتار شد و می‌بینند که چگونه آفریننده از آب لَیج بویناکن بارین آفریده را آفرین می‌گوید. با این حال این همه آموزه، همواره در یاد «نودآگاه» نمی‌پاید. از این رو همسفری دانشجویان با روان‌شناسان، فلسفه‌پاسان، روان‌پزشکان و مربیان بزرگ همچنان در عین جذابیت، همراه با جدی سردرگمی، دوگانگی و در پاره‌ای اوقات ورود به ژرفاها، نفس‌دزد، دشوار است. با این همه اگر این راه، روشمندانه و با طرح و نقشه سنجیده‌ای پیموده شود، یکی از پرمعنی‌ترین جست‌وجوهاست. زیرا معرفت به نفس، معرفتی ربانی است.

بدین خاطر، بخشی پژوهشی «نشر دانتره» پس از روزها گفت‌وگو و رای‌زنی، بر آن شد تا از فرهیختگان و خبرگان علوم رفتاری و تعلیم و تربیت کشور درخواست کند که مجموعه‌ای یکصد و بیست جلدی از زندگینامه نظریه‌پردازان این حوزه معرفت را به رشته تحریر درآورند.

از همه مؤلفان دانشور و بزرگوار این مجموعه سیاست‌گزاییم که با فروتنی و به انگیزه خدمت فرهنگی دشواری‌های این دعوت را پذیرا شدند.

تألیف را بر ترجمه ترجیح داده‌ایم بدین خاطر که نوشته‌های خارجی، با سرفصل‌ها، حجم و چارچوب تعیین شده هر کتاب سازگار بود. به علاوه، بر این باوریم که هم‌اکنون استادان و متخصصان کشور، در زمینه‌های مورد نظر، به چنان بلوغ و پختگی علمی نایل شده‌اند که با آسانی از پیشینه ژرف و گسترده فلسفی - علمی، دقیق‌تر از ترجمه یک اثر را عمده شرح و نقد نظریه‌ها برآیند.

در انتخاب این مؤلفان، گستره نفوذ و تأثیر، نوآوری و خلاقیت در ارائه نظریه‌های بن‌ساز، عصب‌شناختی و تربیتی، میزان و بسامد پژوهش‌هایی را که به‌ساخته و بالاخره دامنه کاربرد آن، مد نظر قرار داده‌ایم.

چون دوره کودکی و نوجوانی دانشمندان نیز همچون کسان دیگر در شکل‌گیری شخصیت، انگیزش و نگرش و یادگیری او مؤثر بوده و هر نظریه‌ای هم زاده و هم پاسخگوی نیازهای زمان است، از این‌رو، دوران کودکی، شرایط خانوادگی، زمینه اجتماعی، تحصیل، میانی فلسفی و چارچوبهای تئوریک، کاربردها و نقد نظریه، همه در فصل‌ها ثبت و همسانی است که در تدوین این مجموعه گنجانده شده است. کتاب حاضر، دفتری از این مجموعه ۱۲۰ جلدی است که

« جبار باغچه‌بان » اختصاص یافته است.

از خداوند علیّ حکیم توفیق و از خوانندگان گرانقدر، استادان، دانشجویان و فرهنگ‌دوستان کشور راهنمایی مسئلت می‌کنیم.

مقدمه

فعالیت استانی و پژوهشی در زمینه آموزش و پرورش افراد دارای نقص شنوایی در ایران همواره با نام مرحوم جبار باغچه بان همراه است. مؤلف اثر در طی نزدیک به چهار دهه فعالیت در این زمینه همواره با نام، خدمات و آثار آن مرحوم سرگرم داشته است و از آن بهره گرفته. در طی این مدت، همواره به معرفی آن زندگی یاد مبادرت می ورزید، گاهی به مجلات یا رسانه ملی و گاهی به صورت اجرای طرح پژوهشی، سرانجام گردآوری اطلاعات از زندگی نامه تا خدمات عامه این خادم علمی آموزش به ویژه آموزش افراد کم شنوا، اثری است که این پیشرو دارید به ثمر نشستن این اثر حاصل همکاری و تلاش همکاران و یاد دانشجویانم در همگامی با اینجانب است. وظیفه می دانم با ذکر نام این عزیزان از حسن همراهی آن‌ها تشکر نمایم، اگر نبود همراهی آن‌ها اکنون این اثر در انتظار ثمر نشینی بود. قدرشناسی می کنم از مساعدت عزیزان به ترتیب تاریخ همکاری: ابراهیم ابراهیمیان کرفستانی کارشناس روابط عمومی سازمان آموزش و پرورش استثنایی، ویدا طاهری کارشناس آن

سازمان، فهیمه محمدی کارشناس پژوهشکده استثنایی، هم‌مدیری دانش
آموخته کارشناس ارشد آموزش زبان فارسی از دانشگاه پیام نور که هر
یک در مرحله ای همراه بوده‌اند. در فرجام کار وظیفه می‌دانم از مشوقم
در نشر این اثر، دوست و همکار دیرینه ام استاد دکتر علی حسین سازمند
مدیر انتشارات دانژه قدردانی ویژه نمایم.

علی اصغر کاکو جویباری